

Макропрогноз розвитку економіки України у 2018–2021 рр.¹

Ключові кількісні припущення прогнозу:

	2018	2019	2020	2021
ВВП, % реальної зміни:				
<i>Російська Федерація</i>	1,7	1,6	1,7	1,8
<i>США</i>	2,7	2,5	2,5	2,4
<i>Китай</i>	6,6	6,4	6,3	6,2
<i>Єврозона</i>	2,2	2,0	2,0	2,0
<i>Євро-28</i>	2,3	2,1	2,1	2,1
Ціни на нафту марки Brent, середньорічна, дол. США/барель	64,0	62,5	62,0	61,0
Ціна на чорні метали, середньорічна зміна, у % до попереднього року	-7,0	-5,0	4,0	4,0
Ціна на залізну руду, середньорічна зміна, у % до попереднього року	-10,0	-7,0	2,0	2,0
Ціна на карбамід, середньорічна зміна, у % до попереднього року	2,2	2,1	2,1	2,1
Ціна на пшеницю, середньорічна зміна, у % до попереднього року	8,0	5,0	0,0	0,0
Ціна на кукурудзу, середньорічна зміна, у % до попереднього року	6,0	2,0	0,0	0,0
Середньорічний обмінний курс, євро/дол. США	0,81	0,81	0,81	0,81
Середньорічна ціна на імпортований природний газ, дол. США за 1 тис. м³	275	270	264	260
Зміна тарифів на комунальні послуги для населення (грудень до грудня), на базі яких розраховується індекс споживчих цін, %, зокрема:				
<i>природний газ</i>	30	20	20	20
<i>опалення</i>	30	20	30	30
<i>електроенергія</i>	30	30	20	20
Мінімальна заробітна плата, середньорічна, грн.	3720	4300	5100	5560
Врожай зернових, млн. тонн	67	68	62	64
Облікова ставка, %, на кінець року	16	14	12	10
Середньозважена середньорічна ставка за кредитами комерційних банків в національній валюті, %	17,5	16	14	12

¹ Підготовлено ІЕПр НАНУ для Консенсус-прогнозу (квітень 2018 року) Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

1. Зовнішні припущення

Світова економіка у період 2018–2021 рр. демонструватиме: нестабільність, викликану загостренням соціально-політичних конфліктів, протекціонізмом, жорсткістю фінансових умов, що зумовить помірні темпи зростання і високу вірогідність кризових ситуацій, а також активне розширення місткості ринків готової продукції та цільову спрямованість міжнародних потоків капіталів. При цьому темпи зростання ВВП в європейських країнах у 2018–2019 рр. не перебільшать 2,0–2,3%, що зумовить обмежені можливості для нарощування українського експорту у цей регіон. Розвиток економіки Китаю теж уповільниться, натомість економіка Індії може прискорити зростання, що сприятиме розширенню можливостей нарощування українського експорту.

Поступове зростання цін на сировинні товари на світовому ринку (нафта, зерно, сталь, залізна руда тощо) у 2018–2019 рр. позитивно впливатиме на динаміку цін на основні продукти експорту в Україні (метал, хімічна продукція, зерно), що поліпшить стан платіжного балансу України через скорочення торгівельного дефіциту.

2. Внутрішні припущення

У 2018 році основними чинниками зростання ВВП з боку попиту буде активізація інвестиційного попиту та приватного споживчого попиту, що стимулюватиме приріст імпорту інвестиційних ресурсів та споживчих товарів.

Інвестиційний попит зростатиме через підвищення рівня валового заощадження нефінансових корпорацій у 2016–2017 рр. та підтримки їх високого рівня у 2018 р., а також підвищення рівня їх капіталізації. На останнє має вплинути скорочення відтоку капіталу в офшорні зони. Отже у разі зменшення політичної напруги та поліпшення економічного середовища приватний сектор має активізуватися у ролі інвестора.

Експортні можливості економіки стимулюватиме зростання попиту з боку основних партнерів з експорту, однак подорожчання імпортової сировини для вітчизняних виробників, погіршення цінових умов торгівлі будуть стримувати експортний потенціал. Імпорт зростатиме вищими темпами, ніж ВВП із-за відсутності прогресу в імпортозаміщенні, особливо по інвестиційних та енергетичних ресурсах, а також на ринку споживчих товарів.

Тенденція різкого зростання цін/тарифів на житлово-комунальні послуги та послуги з постачання населенню електроенергії й природного газу, що встановилася в Україні у 2015–2016 рр. (передусім, за рахунок доведення цін/тарифів на означені послуги до рівня 100%-го відшкодування собівартості їх виробництва; зростання обмінного курсу гривні до дол. США) у 2017 р. та на початку 2018 р. продовжилася, але із значно нижчими темпами. Тенденцію зростання цін/тарифів на означені послуги для населення у 2018–2021 рр. буде підтримувати, зокрема, продовження зростання цін на енергоносії та упровадження політики уряду щодо підвищення рівня мінімальної заробітної плати, а також необхідність модернізації комунальних мереж. З іншого боку, серйозним

фактором, що буде гальмувати надмірне зростання зазначених цін/тарифів у період 2018–2020 рр., стане проведення передвиборчої кампанії.

Продовження тенденції зростання цін/тарифів на житлово-комунальні послуги у 2018–2021 рр. гальмуватиме рівень їх оплати населенням (на початку 2018 р. – 72,5%) і, скоріш за все, призведе до подальшого накопичення заборгованості населення перед виробниками послуг (станом на 01.02.2018 р. – 18,2 млрд. грн.). Останнє, у свою чергу, ще більше погіршить фінансово-економічне становище житлово-комунальних підприємств і сприятиме підвищенню загального рівня неплатежів в економіці країни.

Корекція тарифної політики, підвищені курсові очікування через високу курсову волатильність, а також недосконалість системи монетарної трансмісії з відкритістю каналів «гарячої ліквідності» впливатимуть на інфляційні процеси, які обмежуватимуть дії пом'якшення монетарної політики з боку НБУ.

Послідовно активізуватиметься розвиток галузей інфраструктури, насамперед – транспортної та енергетичної, що супроводжуватиметься залученням інвестицій у ці галузі та виступатиме додатковим чинником регіональної диверсифікації економічного зростання.

Відбуватиметься поступове нарощення дефіциту кваліфікованої праці внаслідок значних обсягів трудової еміграції та неефективної професійно-освітньої політики, що сприятиме зростанню вартості праці, проте водночас гальмуватиме економічне зростання.

3. Макроекономічний прогноз

Макро-індикатори економіки України за період 2018–2021 рр.

Таблиця

Показник	2018	2019	2020	2021
<i>Національні рахунки</i>	<i>індекс (% , річна зміна)</i>			
Реальний ВВП	2,6-3,0	3,1	3,7	4,3
Споживання				
приватне	7,5	7,1	6,3	6,5
державне	2,1	1,8	1,6	1,5
Валове нагромадження основного капіталу	8,8	7,3	8,1	8,7
Експорт товарів та послуг	2,7	3,3	3,8	4,5
Імпорт товарів та послуг	9,1	7,5	7,1	6,5
<i>Випуск окремих секторів економіки</i>	<i>%, річна зміна</i>			
Сільське господарство	1,2	2,4	2,3	2,5
Промислове виробництво	2,5	3,6	4,1	4,8
<i>Інфляція</i>	<i>індекс (%)</i>			
Дефлятор ВВП	114,1	111,8	109,6	107,8
Індекс споживчих цін (середній за рік)	112,8	111,2	109,1	107,4
грудень до грудня попереднього року	113,7	109,4	-	-

Індекс цін виробників (середній за рік)	118,2	113,8	111,1	109,2
грудень до грудня попереднього року	116,8	113,4	-	-
Зовнішній сектор	млрд. дол. США			
Рахунок поточних операцій	-4,5	-3,8	-3,4	-2,6
Обсяг експорту товарів та послуг	57,5	60,9	64,1	67,9
Обсяг імпорту товарів та послуг	64,1	66,8	69,5	73,1
Сальдо рахунку операцій з капіталом	0,0	0,1	0,2	0,3
Прямі іноземні інвестиції	-2,7	-3,3	-3,8	-4,1
Валові міжнародні резерви НБУ (на кінець періоду)	18,5	19,1	19,3	20,8
Обмінний курс, грн./дол. США				
Середній	28,8	30,3	31,8	33,1
На кінець періоду	29,1	31,6	32,1	34,2
Державні фінанси	% до ВВП			
Доходи зведеного бюджету	30,7	30,5	30,6	30,7
Видатки зведеного бюджету	35,5	33,4	33,2	33,1
Сальдо зведеного бюджету	-4,8	-2,9	-2,6	-2,4
Соціальні показники				
Рівень безробіття, у % до економічно активного населення віком 15-70 років	9,0	9,1	9,2	9,1
Середньомісячна заробітна плата працівників, грн.	8773	10268	11970	13904

4. Ризики прогнозу

До ризиків прогнозу, передусім, слід віднести: загострення бойових дій на Сході України, погіршення динаміки глобальної економіки, загострення внутрішньополітичної кризи, згортання промислового виробництва; поглиблення відставання реального ВВП від потенційно можливого; скорочення реальних обсягів експорту товарів і послуг, зниження інвестиційної активності; зростання рівня безробіття, низька продуктивність праці; погіршення добробуту населення та зростання обсягів боргів за несплату житлово-комунальних послуг та послуг з постачання електроенергії та природного газу в Україні за умов збереження низького рівня доходів населення, падіння світової кон'юнктури на сировинних ринках, відсутність конструктивного діалогу з МВФ у рамках програми EFF із падінням курсу гривні поза межі, передбачені Державним бюджетом.